MEOSZ Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége
1032 Budapest, San Marco utca 76.
+36 1 388 2387, +36 1 388 2388
meosz@meosz.hu www.meosz.hu

Nytsz: 762-1/2017

A FOGYATÉKOS EMBEREK NEM MÁSODRENDŰ MAGYAR ÁLLAMPOLGÁROK

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ) elfogadhatatlannak tartja Budapest Főváros Önkormányzata, a magyar kormány, illetve minden olyan résztvevő hozzáállását az M3-as metró akadálymentesítéséhez, akik a mozgásukban korlátozott és fogyatékos emberek életén kívánnak spórolni.

A döntéssel az alábbi jogszabályok által deklarált jogok sérülnek:

Magyarország Alaptörvénye egyértelműen kimondja, hogy minden embernek joga van az élethez, az emberi méltósághoz. Magyarországon mindenki egyenlő, és tilos mindenfajta – közte megemlítve a fogyatékosság szerinti – megkülönböztetés. Ráadásul Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti, illetve külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékos embereket.

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

A Fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény (CRPD) jogi kötőerővel bíró dokumentum, mely rögzíti a fogyatékos embereket illetően a „Semmit rólunk, nélkülünk!“ elvét. A CRPD ratifikálásával hazánk vállalta, hogy megfelelő intézkedésekkel segíti elő a fogyatékossággal élő személyek önálló életvitelét, az élet valamennyi területén történő teljes körű részvétel lehetőségét, illetve, hogy másokkal azonos alapon biztosítja a fogyatékossággal élő személyek számára a fizikai környezethez, a közlekedéshez való hozzáférést mind városi, mind vidéki területeken.
„4. cikk 3. A jelen Egyezmény végrehajtására irányuló jogalkotás és politikák kidolgozása és végrehajtása során, továbbá a fogyatékossággal élő személyeket érintő kérdésekkel kapcsolatos más döntéshozatali eljárásokban a részes államok szorosan egyeztetnek, amelybe aktívan bevonják képviseleti szervezeteiken keresztül a fogyatékossággal élő személyeket, ideértve a fogyatékossággal élő gyermekeket is.

9. cikk. 1. A fogyatékossággal élő személyek önálló életvitelének és az élet valamennyi területén történő teljes körű részvételének lehetővé tétele érdekében a részes államok megfelelő intézkedéseket tesznek, hogy másokkal azonos alapon biztosítsák a fogyatékossággal élő személyek számára a fizikai környezethez, a közlekedéshez, az információhoz és

kommunikációhoz, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat és rendszereket, valamint más, nyilvánosan hozzáférhető vagy rendelkezésre álló lehetőségekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférést, mind városi, mind vidéki területeken. Ezek az intézkedések, amelyek magukban foglalják a hozzáférési akadályok és korlátok beazonosítását és felszámolását, többek között a következőkre vonatkoznak:
a) épületek, utak, közlekedés és más bel- és kültéri létesítmények, így iskolák, lakóházak, egészségügyi létesítmények és munkahelyek;
b) információ, kommunikáció és egyéb szolgáltatások, köztük az elektronikus szolgáltatások és segélyhívó szolgáltatások.

19. cikk Az Egyezményben részes államok elismerik a fogyatékossággal élő személyek egyenlő jogát a közösségben való élethez és másokkal egyenlő szabad döntéshez való jogát; minden szükséges és hatékony intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy a fogyatékossággal élő személyek teljes mértékben élvezhessék e jogaikat és a teljes közösségi befogadást és részvételt, beleértve a következők biztosítását:
a) a fogyatékossággal élő személyeknek másokkal azonos alapon lehetőségük van lakóhelyüknek és annak megválasztására, hogy hol és kivel élnek együtt, és nem kötelezhetőek bizonyos megszabott körülmények között élni;
b) a fogyatékossággal élő személyek számára hozzáférési lehetőséget biztosítanak többféle otthoni, intézményi és egyéb közösségi támogató szolgálathoz, beleértve azt a személyes segítséget, mely a közösségben éléshez és a közösségbe történő beilleszkedéshez, valamint a közösségtől való elszigetelődés és kirekesztődés megelőzése céljából szükséges;
c) a mindenki számára nyújtott közösségi szolgáltatások és létesítmények azonos alapon hozzáférhetőek a fogyatékossággal élő személyek számára is, és igényeikhez igazítottak."

Magyarország a világelsők közt előrehaladó szellemiségben fogadta el a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt (FOT), mely szintén rögzíti a közlekedési eszközökhöz való hozzáférést és biztonságos használatához való jogot.
„7/A. § (1) A fogyatékos személy számára – figyelembe véve a különböző fogyatékossági csoportok eltérő speciális szükségleteit – biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.
8. § A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek – beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is – alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre."

Ahhoz, hogy a hátrányos megkülönböztetés megszüntetése jogi garanciákat kapjon, hazánk elfogadta, és alkalmazza az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt.
„1. § Az egyenlő bánásmód követelménye alapján Magyarország területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.
7. § (1) Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti – különösen a III. fejezetben meghatározottak szerint – a közvetlen hátrányos megkülönböztetés, a közvetett hátrányos megkülönböztetés, a zaklatás, a jogellenes elkülönítés, a megtorlás, valamint az ezekre adott utasítás."

Mindezen alapelvekkel mindenki szembemegy, aki az M3-as metró beruházásakor nem tesz eleget akadálymentesítési kötelezettségének, melyet a hatályos építési jogszabályok is előírnak:

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény: „*31.§ (4) Az építménynek és részeinek (önálló rendeltetési egység) építése, felújítása, átalakítása, bővítése, helyreállítása, korszerűsítése során biztosítani kell: c) mindenki számára a közhasználatú építmények esetében a biztonságos és akadálymentes használatot.“*

Tekintettel arra, hogy az M3-as metró beruházásánál a magyar állam európai uniós forrást használ fel, annak kötelező megfelelnie az akadálymenetesség „ex ante” horizontális követelményeinek, melyet a tervezés és a végrehajtás során is be kell tartani, illetve monitorozásra is sor kerül. Az ex ante szempontokat az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendeletének (2013. december 17.) „A nemek közötti egyenlőség és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának előmozdítása” 7. cikkében az alábbiak között deklarálja:

„A tagállamok és a Bizottság megteszik a megfelelő lépéseket a programok elkészítése és végrehajtása során a nemen, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló bármilyen hátrányos megkülönböztetés megelőzése érdekében. A programok elkészítése és végrehajtása során különösen figyelembe veszik a fogyatékossággal élő személyek általi hozzáférhetőség biztosítását.”

Kijelenthetjük tehát, hogy amennyiben az M3-as metró beruházása kapcsán az abban részt vevő felek nem tesznek eleget akadálymentesítési kötelezettségeiknek, úgy hátrányosan megkülönböztetik a fogyatékossággal élő, az idős, illetve a babakocsival közlekedő embereket, és emiatt Magyarországot nemzetközi szintéren elmarasztalhatják majd. Az ENSZ CRPD Bizottsága, mely jelenleg hazánkat monitorozza, az M3-as metró akadálymentességére vonatkozóan is tett fel kérdést a kormány számára.

A CRPD-egyezmény szerint Magyarország köteles a fogyatékos embereket és érdekvédelmi szervezeteiket – szoros egyeztetéseken alapulva – aktívan, érdemben bevonni minden, az őket érintő helyi, regionális és nemzeti szintű folyamatokba a probléma felismerésétől kezdve a stratégiaalkotáson, tervezésen, végrehajtáson, monitoringon és értékelésen át az újabb problémák felismeréséig és meghatározásáig.

Szövetségünk sérelmezi továbbá, hogy a beruházás kapcsán úgy születnek meg döntések, hogy abba a fogyatékos személyek érdekképviseleteit nemcsak érdemben nem vonják be, de még nem is tájékoztatják. Az akadálymentesítés igenis a fogyatékos emberek ügye, melybe az érintetteket minden esetben be kell vonni.

A döntésekbe történő bevonás, illetve tájékoztatás elmaradása miatt kérjük a döntéshozókat, hogy tájékoztassák szövetségünkön keresztül az utazóközönséget az alábbiakról:

1./ Mekkora összegbe kerülne a teljes M3-as metróvonal felújítása?
2./ Mekkora a hazai és az európai uniós forrás?
3./ Terveztek-e más forrás bevonását, és ha igen, mekkora összegben?
4./ Mekkora összegbe kerül a teljes akadálymentesítés a teljes metróvonalon (a költségeket kérjük állomásokra is lebontva bemutatni)?
5./ Mekkora összeget szánnak a jelenlegi tervek szerint a teljes akadálymentesítésre a teljes metróvonalon (állomásokra is lebontva kérjük bemutatni)?
6./ Milyen szempontok alapján választották ki az akadálymentesítendő megállókat?
7./ Milyen ütemterv szerint, és mikor kívánják akadálymentesíteni a kimaradt megállókat?
8./ Mikor és hogyan kívánják az érdekképviseleteket bevonni az eljárásba?

Magyarországon nem valósulhat meg olyan beruházás, amely nem szolgálja minden magyar állampolgár hozzáférhetőségét.

A MEOSZ álláspontja szerint nem az a beruházás pazarló, mely az akadálymentesítésre többletforrásokat szán, hanem az, amely a „spórolás szándékával" kizár a közösségi közlekedésből fogyatékos magyar állampolgárokat. Ez egy olyan kötelezettség, melyet a magyar állam önként vállalt, és többszörösen is azt kommunikálja, hogy elkötelezett ebben, sőt, jogalkotásában is az elkötelezettségéről tesz tanúbizonyosságot.

A magyar állam nem hátrálhat ki ebből az önkéntes vállalásából, köteles a szavakon túl a tetteiben is megvalósítania, és a magyar költségvetésben megtalálnia erre a szükséges fedezetet haladéktalanul.

Amennyiben ez nem történik meg, azzal azt a nyílt üzenetet küldi a magyar állam a magyar fogyatékos embereknek, a babakocsival közlekedő kisgyermekes magyar édesanyáknak és a magyar idős embereknek, hogy másodrendű állampolgárok.

Szövetségünk elkötelezett abban, hogy Magyarországon megvalósuljon a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés, ezért a fogyatékossággal élő emberek érdekében kizárólag egyetlen megoldást tudunk elfogadni, és ezt a magyar állam is vállalta: ha minden megálló teljes körű akadálymentesítése megvalósul. Ez emberi jogi kérdés és nem lehet pénz kérdése, főleg egy olyan erősödő és büszke európai országban, mint amilyen hazánk.

Az állásfoglalás Orbán Viktor miniszterelnök, Székely László alapvető jogok biztosa, Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter, Rogán Antal a miniszterelnök kabinetfőnöke, Balog Zoltán emberi erőforrások minisztere, Dr. Seszták Miklós nemzeti fejlesztési miniszter, Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter, Nyitrai Zsolt stratégiai társadalmi kapcsolatokért felelős miniszterelnöki megbízott, Czibere Károly szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár, Schanda János Tamás európai uniós fejlesztéspolitikáért felelős államtitkár (EMMI), Szekeres Pál a fogyatékos emberek társadalmi integrációjával kapcsolatos feladatok ellátásáért felelős miniszteri biztos, Dr. Vitályos Eszter Zsuzsanna európai uniós fejlesztésekért felelős államtitkár (ME), Dr. Fónagy János parlamenti államtitkár (NFM), Rákossy Balázs európai uniós források felhasználásáért felelős államtitkár (NGM), Nyitrai Imre szociálpolitikáért felelős helyettes-államtitkár (EMMI), Dr. Juhász Péter a fogyatékosügyi főosztály vezetője (EMMI), Dr. Honecz Ágnes az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnöke, Dr. Tarlós István főpolgármester, Gajda Péter polgármester (Kispest), Hassay Zsófia polgármester (Terézváros), Dr. Kocsis Máté polgármester (Józsefváros), Kovács Róbert polgármester (Kőbánya), Szentgyörgyvölgyi Péter polgármester (Belváros-Lipótváros), Dr. Tóth József polgármester (Angyalföld), valamint Wintermantel Zsolt polgármester (Újpest) részére is megküldésre került.

Kovács Ágnes
elnök